

Ob stoletnici Dolge nemške

✎ Tone Škarja

Triglav »jezen dviga svojo trojno glavo. Naj ga le imenujejo najvišjo slovensko goro, tokrat je nemška sila premagala njen najbolj strašni bok in se pribojevala skozi mrke megle, ki se, gnane od viharja, spuščajo prek sivega ledu z roba stene v globino«. Tako je po vzponu v nacionalističnem duhu zapisal Hans Reinl, ko je v navezi s Franzom Königom in Karlom Domeniggom prvi preplezal smer, ki je zdaj znana kot Dolga nemška. Vsi trije so bili Avstrijci, tretji – po materi – napol Slovenec, a tiste čase je bil nemški nacionalizem posebno močan in hkrati v vse hujšem – čeprav izgubljenem – spopadu s slovenskim za »značaj« naših gora. Prav lahko, da zato tej smeri in njenemu pomenu ni bila posvečena tolikšna pozornost, kot bi si jo zaslužila. Zamisliti si je treba trojico plezalcev, ki hodijo proti tri kilometre širokemu in kilometer visokemu obzidju, sicer prvovrstni arhitekturi narave, a hkrati zelo zapletene zgradbe. In v vsej tej širjavi in višini še ni nobene smeri (če ne štejeemo do gamsov prijaznega obrobja na skrajni levi, še bolj vzhodno od sedanje Slovenske smeri). In kje so se lotili stene? Po sredini, proti vrhu, torej res tako, da je bil »problem stene rešen«, kot se reče v alpinističnem besedišču. Morda je že čas, da damo tej nemški vztrajnosti in premočrtnosti tudi priznanje. Bika so zgrabili za roge, ne pa cukali za rep. Ne odločata le bogastvo in revščina, morda gre še večkrat po reku »Kjer je volja, tam je pot.« V Alpah in v Himalaji so bili mnogokrat zgled drugim.

Morda se imamo Slovenci tudi njim zahvaliti za nekaj boljših potez v svojem značaju, čeprav jih ne gojimo prav skrbno. Leta 1983 je Herman Warth »oblegal« Kangčendzengo: »Do 15. maja bomo delali čim bolje, potem pa moram zaradi dela nazaj.« Vreme je bilo slabo, možnosti za uspeh prav tako, a držali so se načrta in voznega reda. Čez najstrmejši del stene so »potegnili« smer (ki smo jo mi dve leti pozneje podaljšali do vrha Jalung Kanga), na vrh Kanča pa niso prišli. Za nas pa je že dva dni sneženja katastrofa, ki nas spravlja ob živce, čeprav gre za navaden naravni pojav.

Kakor koli že, Dolga nemška smer je veliko dejanje, prva prava smer v severni steni Triglava, in tudi danes zasluži pozornost plezalcev, tako glede vremena kot orientacije. Po njej sem plezal štirikrat, dvakrat v navezi in dvakrat sam, vsakič nekoliko drugače in nikoli povsem brez skrbi. Ob spoštljivem priznanju prvenstva trojni navezi pred sto leti bi bilo prav, da popravimo napako, ki se vleče že od priročnika Naš alpinizem: plezala je 9. in 10. julija 1906 in ne 3. in 4. julija, kot še kar naprej trdimo. Oboje, površnost in trmasto vztrajanje pri njej, nam je preveč domače. Kot je zapisal že Stanko Hribar v knjigi Triglav, gora in simbol, »je treba dejstva natančno ugotavljati, to pa seveda vpliva tudi na vsebinsko plat takih opisov«. Lepote in mogočnosti severne stene slovenske svete gore verjetno ni nikjer drugje mogoče tako močno doživeti kot v Dolgi nemški. ●

Dolge smeri v Ospu

V hladni prvi polovici junija je bila spet aktualna velika stena v Ospu. Precej obiskan je bil zaprti desni del, plezalo pa se je tudi v osrednjem. Erik Švab in Igor Žerjal sta preplezala Gobo (7c, 140 m); Erik je padel le v najtežjem raztežaju. Predtem sta plezala tudi v dveh novejših smereh v območju Cergolovih verig, Svinjam diamante (3, 6b, 7b, 6c) in Špargelj direkt (3, 7a+, 7b+, 7b). Smeri je pred leti opremil in Svinje tudi prosto preplezal Klemen Mali, Špargelj direkt pa je lani prvi prosto preplezal Miha Praprotnik. Erik je prosto na pogled preplezal Svinjam diamante in ocenil, da si zadnji raztežaj zasluži za plus višjo oceno. Sledil je še Špargelj

direkt. Tam ga je pri plezanju na pogled »odvrigel« šele zadnji raztežaj. Isti smeri sta preplezala tudi Tomaž Jakofčič (Policija RS, Promontana) in Igor Puhar (oba AAO), prvo oba prosto na pogled, drugo samo Tomaž z rdečo piko. Špargelj premore še nekaj miniranih stopov in oprimkov, tako da čelada, posebno za varujočega, ne bo odveč. Dan prej je Jakofčič z Gregorjem Mikličem (AAO) prosto preplezal Zimsko simfonijo (7b+, 6R). Smer ima na skici v vodnikih vrisan neobstoječi (četrti) raztežaj. Teden dni zatem sta Jakofčič in Matjaž Jeran (Promontana, AO Lj. Matica) plezala v Gobi. Jeranu jo je uspelo preplezati prosto, Jakofčič pa je v najtežjem raztežaju padel. Čez nekaj dni je napako popravil v navezi z Igorjem Puhanom. T. D. B.